

קיבוע זכויות לצורך פטור ממס על הפנסיה

ספטמבר 2017
חוזר מקצועי מספר 84/17

לאור הנחיות מס הכנסה, על מנת לקבל פטור ממס על קצבת פנסיה חודשית, היוון קצבה ועוד¹ - על הקיבוץ להחתים את הגמלאים מקבלי הקצבה על טופס 161 ד' - בקשה לקיבוע זכויות לפי סעיף 9א לפקודה, למעט גמלאים שהגיעו לגיל פרישה והחלו לקבל פנסיה בפועל לפני ה-31 בדצמבר 2011 (זאת בדומה לכל פניה אחרת אשר מתקבלת ממי שאינו חבר קיבוץ).

נבהיר, כי סעיף 9א לפקודה מעניק, כיום, פטור בשיעור של 49% מסכום הקצבה המזכה² שמקבל יחיד שהגיע ל"גיל פרישה", ממעביד, מקופת גמל או על פי ביטוח מפני אבדן כושר עבודה, אך לא יותר מ-49,152 ש"ח לשנה (4,096 ש"ח לחודש). כאמור, על מנת לקבל את הפטור, על מקבל הקצבה למלא את טופס 161 ד'. כמו כן, עובד שהגיע לגיל פרישה ומבקש להתחיל לקבל קצבה, גם אם לא פרש ממקום עבודתו, חייב להגיש את טופס 161 ד', זאת לשם קבלת הפטור בעתיד.

ברצוננו להדגיש, כי במקרים בהם חברים מבקשים למשוך כספים בסכומים חד פעמיים (בכפוף לאישור הקיבוץ ולהבטחת רמת פנסיה מינימלית שתבטיח את פנסיית הרשם בעתיד) - מומלץ לקבל ייעוץ פרטני. לדוגמה, במרבית המקרים, לחבר בגיל פרישה לא כדאי למשוך פיצויים פטורים, אלא להוון קצבה פטורה. כיוון, שבמשיכת פיצויים, סכום המשיכה שמקטין את הפטור על הקצבה מוכפל ב-1.35. בהתאם לנוסחת השילוב הקבועה בחוק - משיכת פיצויים פטורים או היוון קצבה בפטור ממס - יביאו לצמצום הפטור ממס בעתיד בעת משיכת קצבה חודשית מזכה.

בנוסף, לפני מהלך של היוון קצבה או משיכת פיצויים פטורים יש לבחון את סוגיית הסיכון על הקיבוץ בנושא תקנות הערבות ההדדית (לדוגמה, בקיבוץ בו מאפשרים היוון קצבאות עד לרמת פנסיית הרשם, יש היום תביעה של חבר להשלמת קצבת יחיד לאחר פטירת בן הזוג). חשוב גם לזכור שקצבת המינימום של הרשם צפויה לגדול לאורך השנים מעבר לעליית מדד המחירים לצרכן. כמו כן, יש לבחון גם את כדאיות המהלך מבחינת מיסוי הקיבוץ והחבר בהתייחס לנתוני הקיבוץ, לרבות השלכות החקיקה החדשה במס הכנסה ובביטוח הלאומי משנת 2017, וכן, יש לבחון את זכאות הקיבוץ לחלק מהכספים (שנצברו לפני מועד השינוי) בהתאם להחלטות הקיבוץ.

בדבר שאלות נוספות ניתן לפנות לר"ח יוסי שלם, בטלפון: 03-6382845
yosys@mbtcpa.co.il

לוטה

- נספח - הסברים לאופן מילוי טופס 161 ד'.
- דוגמה למילוי טופס 161 ד' על ידי חבר שלא קיבל בעבר ולא יקבל מענקים פטורים וכן, לא היוון בעבר ולא יהוון קצבאות.

¹ בהתאם לסעיף 9א לפקודת מס הכנסה.
² שיעור שצפוי לגדול בעתיד.

נספח - הסברים לאופן מילוי טופס 161 ד'

- סעיף א' מילוי פרטיים אישיים של הפנסיונר.
- סעיף ב' הינו סעיף חובה - תאריך הגעה לגיל הזכאות (גיל הפרישה או תחילת קבלת הקצבה כמאוחר).
- סעיף ב' 2: יש למלא את סך הכל הפיצויים שנמשכו בעבר בפטור ממס ואם לא ניתן - יש לכתוב אפס. בשורה השנייה להכניס את הסכום כשהוא מוכפל במקדם 1.35.
- סעיף ב' 3: ימלא רק מי שבעבר ביצע היוון קצבאות.
- סעיפים ב' 4 ו-5: ימולאו על ידי פנסיונר שממשיך לעבוד לאחר גיל הפרישה.
- סעיף ב' 6: סעיף למקרים מיוחדים - מי שביצע היוון לצמיתות לפני תיקון 190 (דהיינו, עד 31 בדצמבר 2011).
- סעיף ב' 7: מיועד למי שרוצה לשריין חלק מ"סל הפטורים" לטובת היוון קצבה בעתיד בפטור ממס, כאשר במצב כזה יוקטן גובה הקצבה החודשית הפטורה, בהתאם.
- סעיף ב' 8: מיועד למי שביצע שילוב בניצול "סל הפטור" בין קצבה חודשית פטורה להיוון בפטור ממס. הסעיף נותן אפשרות לקבוע כיצד הגידול בשיעור הפטור בעתיד יתחלק בין שני אפיקי הפטור.

טופס 161 ד - בקשה לקיבוע זכויות לפי סעיף 9א לפקודה
דוגמא למילוי הטופס על ידי חבר שלא קיבל בעבר ולא יקבל מענקים פטורים וכן, לא היוון בעבר
ולא יהוון קצבאות

פרטיים אישיים

בחימה לראשונה על הטופס – יש לסמן v במשבצת ☐ מקורי

ולמלא תאריך ואת הפרטיים האישיים

161 ד

טופס זה ימולא ע"י העובד שהגיע לגיל הזכאות⁽¹⁾,
 ומבקש לקבל פטור עפ"י סעיף 9א
 הטופס כתוב בלשון זכר - מתייחס גם לנקבה
 יש לסמן v בריבוע המתאים

לכבוד פקיד שומה

בקשה לקיבוע זכויות לפי סעיף 9א לפקודה

☐ מקורי ☐ עדכון

הנני להודיעכם כי עפ"י סעיף 9א(ה)(1) לפקודה, הנני מבקש/ת לקבוע את סכום הפטור שניתן לי בהיוון קצבה⁽²⁾

תאריך הגשה		א. פרטי העובד	
תאריך לידה	שם משפחה	שם פרטי	מספר זהות
/ /			
מספר טלפון		כתובת מלאה	
קידומת	מיקוד	יישוב	מס' בית/דיירה
			רחוב

קיבוע זכויות – סעיף 1

ב. קיבוע זכויות

1. ביום / / הגעתי לגיל הזכאות ⁽¹⁾ בשל אחת או יותר מהחלופות הבאות
☐ הגעתי לגיל פרישה כהגדרתו בחוק גיל פרישה
☐ קיבלתי קצבה מזכה ⁽³⁾
☐ פרשתי מעבודתי מחמת נכות יציבה ⁽⁴⁾

יום הגעה לגיל הזכאות – הנו היום שבו התחיל החבר לקבל את הקצבה (מופיע לרב בתלוש הגמלה של החבר) או היום שבו הגיע החבר לגיל הפרישה כהגדרתו בחוק גיל הפרישה – לפי המאוחר.

דוגמא 1 – חבר שנולד ביום 01/03/1950 והחל לקבל פנסיה בגיל 65 – ימלא :

ביום 01/03/2017 הגעתי לגיל הזכאות בשל אחת או יותר מהחלופות הבאות

☐ P הגעתי לגיל פרישה כהגדרתו בחוק גיל פרישה

☐ קיבלתי קצבה מזכה

☐ פרשתי מעבודתי מחמת נכות יציבה

דוגמא 2 – חבר שנולד ביום 01/05/1947 והחל לקבל פנסיה בגיל 70 – ימלא :

ביום 01/05/2017 הגעתי לגיל הזכאות בשל אחת או יותר מהחלופות הבאות

☐ הגעתי לגיל פרישה כהגדרתו בחוק גיל פרישה

☐ קיבלתי קצבה מזכה

☐ פרשתי מעבודתי מחמת נכות יציבה

קיבוע זכויות – סעיפים 2-3

2. בעבר קיבלתי מענקים פטורים כמפורט בסך _____ ולפיכך הפגיעה בהון הפטור לאחר הכפלה במקדם הינה _____				
3. היוונתי בעבר קיצבאות שתקופת ההיוון מסתיימת לאחר לגיל הזכאות כמפורט להלן ⁽⁵⁾ :				
שם המשלם	מספר תיק ניכויים של המשלם	תאריך הפרישה מהעבודה בשלה משולמת הקיצבה	שיעור ההיוון	
	9	/ /		
מ -	עד	שנה	חודש	שנה
מ -	עד	שנה	חודש	שנה
שכום ההיוון הכולל	שכום ההיוון הפטור	שיעור הפטור בהיוון לתוחלת החיים ⁽⁶⁾	שכום ההקטנה החודשי של הקיצבה	

בדוגמא – סעיף 2 לרשום "אפס", סעיף 3 להשאיר ריק

קיבוע זכויות – סעיף 4

4. אני ממשיך לעבוד אצל מעביד ☐ לא ☐ כן, להלן פרטי המעביד ⁽⁵⁾ :	
שם המעביד	תקופת העבודה שקדמה לגיל הזכאות
	מ - עד שנה חודש / שנה חודש /
משכורת אחרונה משוערת	

במקרה של סיום עבודה – יש לסמן v במשבצת - ☐ לא ☐ במידה והחבר ממשיך לעבוד גם לאחר התחלת משיכת הפנסיה – יש לסמן v במשבצת - ☐ כן, להלן פרטי המעביד
ולמלא את פרטים בטבלה לעיל. התקופה שקדמה לגיל הזכאות הנה תקופת העבודה עד לתאריך שנרשם בסעיף 1 בטופס.

קיבוע זכויות – סעיף 5

5. לאחר פרישתי ממקום העבודה הנ"ל, בכוונתי למשוך מענק פטור בגין השנים שקדמו לגיל הזכאות: ☐ לא ☐ כן
שכום המשיכה המשוער ש"ח _____

לסמן v במשבצת ☐ לא ובשכום המשיכה המשוער למלא "אפס"

קיבוע זכויות – סעיף 6

6. הנני זכאי/ת לחישוב הפטור עפ"י הוראות סעיף 9א(ג) לפקודה בנוסחו לפני תיקון 190⁽⁷⁾, ומבקש/ת לחשב בהתאם: ☐ לא ☐ כן
(אם כן, אין למלא סעיפים 7 ו- 8)

לסמן v במשבצת ☐ לא

קיבוע זכויות – סעיף 7

7. אני מבקש/ת לייעד, מתוך יתרת ההון הפטורה⁽⁸⁾, סכום של _____ להיוון פטור בעתיד, ובכך אקטין את הקצבה החודשית הפטורה.

לרשום "אפס"

קיבוע זכויות – סעיף 8

8. אני מבקש/ת שכל שינוי שיחול בשיעור הפטור מהקצבה המזכה ינוצל הפטור לטובת:
1. ☐ הגדלה יחסית של הפטור לפי היחס שנקבע בבקשה זו (היחס בין ההון הפטור לבין יתרת ההון הפטורה)
2. ☐ הגדלת ההון הפטור להיוון בלבד
3. ☐ הגדלת הקצבה החודשית הפטורה בלבד

לסמן v בסעיף 3 –

☐ הגדלה יחסית של הפטור לפי היחס שנקבע בבקשה זו

☐ הגדלת ההון הפטור להיוון בלבד

☐ P הגדלת הקצבה החודשית הפטורה בלבד

הצהרות וחתימות

הצהרות וחתימות

1. אני מצהיר כי סכום המענקים הפטורים, כאמור בסעיף ב-2 כולל את כל המענקים הפטורים שקיבלתי.		
2. ידוע לי כי לאחר תום תקופת השינויים (תקופה של 90 יום שתחילתה ביום הגשת הבקשה), הקבועה בחוק לא אוכל לשנות עוד את החלטתי זו ולהגדיל בעתיד את הסכום להיוון קצבה בפטור.		
3. אני מאשר/ת את בקשתי לאחר שהבנתי את המשמעות וההשלכות, לא קיבלתי עצה או הכוונה מפקיד השומה ופעלתי על דעתי או בהמלצת יועץ פנסיוני.		
4. ידוע לי ואני מסכים כי פרטי אישור ניכוי מס במקור יועברו על ידכם ישירות לכל אחד מהמשלמים על פי הנתונים שהוצהרו על ידי באירוע הפרישה		
תאריך	שם	חתימה

ע"י, החתימה לאיגוף תשיבת מידע (מערך ל- 2014).

- (1) "גיל הזכאות" - גיל הפרישה או הגיל שבו החל יחיד לקבל קצבה מזכה, לפי המאוחר.
(2) טופס זה ימולא ע"י יחיד שהגיע לגיל הזכאות גם אם אינו מבקש להוון קצבה. במקרה זה ירשם בסעיף 7 סכום להיוון בפטור "אפס".
(3) "קצבה מזכה" - סך כל הקצבאות שמקבל אדם למעט קצבה מוכרת.
(4) "נכות יציבה" - נכות צמיתה בדרגה של 75% או יותר.
() אם יש יותר ממעביד אחד או יותר ממשלם אחד יש למלא בנספח.
(6) על פי נוסחת השילוב שהייתה בתוקף לפני 1.1.2012.
(7) במידה ובוצע היוון לצמיתות.
(8) לאחר הפחתה של הסכום המתקבל בסעיף 2.

להחתים את החבר.